

La XCN reclama la necessitat d'integrar criteris de conservació de la biodiversitat en la implementació d'energies renovables a Catalunya

- Per posar fre als grans projectes de renovables que amenacen la preservació de la biodiversitat i la sobirania alimentària a Catalunya, urgeix elaborar una planificació de la transició energètica on es prioritzi la seva implementació en llocs antropitzats i propers als punts de consum.
- La Xarxa per a la Conservació de la Natura publica un document amb mesures per compatibilitzar la conservació de la natura amb l'ús d'energies renovables.

L'emergència climàtica i ecològica en la que ens veiem immerses ens alerta de la necessitat urgent de descarbonitzar l'economia i fomentar l'ús de renovables. No obstant, aquesta transició s'ha de fer d'una forma justa, reduint el consum actual d'energia i de forma compatible amb la preservació de la biodiversitat.

De tot en això en parla el [document de posicionament energètic](#) publicat per la Xarxa per a la Conservació de la Natura. Al document s'hi recull una anàlisi de la situació actual, així com propostes per fer compatible l'ús de les energies renovables amb la conservació de la natura.

En quina situació ens trobem?

En els darrers 2 segles s'ha fet un ús massiu i creixent dels combustibles fòssils, alhora que s'accelera el seu exhauriment. El consum de petroli, gas o carbó provoca l'emissió de gasos d'efecte hivernacle, el que es tradueix en l'increment de la temperatura mitjana de la Terra, és a dir, el canvi climàtic. Això provoca l'alteració de les precipitacions, la fragmentació i degradació d'hàbitats, l'acidificació de les masses d'aigua, el desglaç de les masses de gel... en definitiva, importants pèrdues en la biodiversitat marina i terrestre, que van en augment arreu del món.

A Catalunya tenim un gran repte, ja que actualment els **combustibles fòssils i nuclears suposen més del 90% del consum d'energia primària** de Catalunya. Urgeix, per tant, **accelerar la transició energètica** per posar fre als pitjors efectes del canvi climàtic, però aquesta acceleració de renovables no pot anar en detriment de la sobirania alimentària o la preservació de la biodiversitat.

Actualment a Catalunya, la majoria d'instal·lacions de parcs eòlics o fotovoltaics que es plantegen són sobre sòls agraris i forestals, comportant greus impactes negatius sobre la biodiversitat, **afectant la conservació d'aus ja amenaçades o la connectivitat ecològica**.

A més, hem de tenir en compte els **impactes deslocalitzats** de les energies renovables. L'extracció de minerals per la construcció d'aquestes infraestructures té greus impactes negatius en altres països; pel que és indispensable reduir les necessitats energètiques alhora que fomentem el reaprofitament dels materials.

El conflicte al voltant de les renovables sorgeix d'un conflicte més generalitzat sobre la «macroconcentració» d'instal·lacions energètiques que generen energia i beneficis majoritàriament per abastar l'Àrea Metropolitana de Barcelona, donant lloc a un fort desequilibri territorial derivat del model centralitzat existent amb instal·lacions de producció d'energia molt allunyades dels llocs d'utilització, que es concentren a les províncies de Lleida i Tarragona.

Per altra banda, la manca de participació ciutadana i la poca transparència a l'hora de prendre decisions incrementa el clima de conflicte entre els diversos actors del territori. A això s'hi suma la dificultat a l'hora de presentar al·legacions i propostes per fer compatibles els projectes.

A més, l'ocupació indiscriminada de sòls agraris per a la implantació d'aquests projectes pot suposar un impacte social negatiu sobre l'autosuficiència alimentària, com a factor clau de resiliència enfront del propi canvi climàtic i possibles dificultats de transport per a la importació de productes alimentaris.

Accions per fer efectiva la transició energètica incorporant criteris de conservació de la natura

La transició energètica és urgent i ha de passar per les renovables, però també ha d'anar lligada a un **canvi en el model econòmic, territorial i social** que impliqui una **reducció important de les necessitats d'energia**, ja que d'altra manera, aquesta transició no serà justa.

Hem de solucionar la problemàtica del canvi climàtic sense agreujar-ne una altra: la pèrdua de biodiversitat i d'autosuficiència alimentària, que ja pateixen forts declivis.

Per tant, el desplegament de renovables ha de seguir una **bona planificació**, de manera que el nostre territori estigui equilibrat en termes d'infraestructura energètica, participació social, agricultura, paisatge i biodiversitat. No hem de permetre una transició a renovables basada tan sols en grans projectes, merament tecnològica i emplaçada sobre sòls d'alt valor natural i agrari, sinó un model just, que tingui en compte tots els actors implicats, sostenible, autosuficient, equilibrat territorialment i que s'aproximi al màxim la producció i consum.

Per tot això, és necessari **desplegar un seguit d'accions**:

- 1.** Elaborar una planificació del desplegament dels projectes d'energies renovables, tenint en compte els impactes socials i ambientals negatius, que els minimitzi i, quan sigui possible, potencii els impactes positius.
- 2.** Promoure la reducció de les necessitats d'energia fins a nivells sostenibles (estalvi i ús eficient), gestionant la demanda (enlloc de l'oferta).
- 3.** Apostar per un model distribuït i descentralitzat, amb projectes de menor mida i acostant els llocs de producció als de consum.
- 4.** Promoure comunitats energètiques de captació d'energia per autoconsum, afavorint la sobirania energètica, així com incentius legals i econòmics per facilitar-ne el desplegament.

- 5.** Prioritzar i afavorir la captació d'energia sobre superfícies ja urbanitzades i ocupades per infraestructures (aparcaments, àrees logístiques, autopistes, abocadors, pedreres, polígons industrials, teulades, patis o terrats), o sobre espais ja degradats i antropitzats, excloent les àrees d'alt valor ecològic (com per exemple sistemes agraris d'alt valor natural).
- 6.** Abans d'implementar parcs eòlics marins, definir quin és el 30% de la superfície marina que ens pertoca protegir, segons els objectius de la COP de Montreal i de l'Estratègia de Biodiversitat 2030, i assegurar la seva comptabilitat amb l'ecosistema marí.
- 7.** Prioritzar la connectivitat fluvial, sobretot en la implantació de centrals minihidràuliques. S'han d'eliminar moltes de les rescloses ja existents i permeabilitzar les altres per frenar el declivi de biodiversitat en ambients fluvials.
- 8.** Exigir avaluacions d'impacte ambiental rigoroses i transparents dels projectes de renovables, així com un seguiment posterior efectiu per detectar i eliminar zones d'alta mortalitat faunística.
- 9.** Prohibir l'ús de pesticides i herbicides per controlar la vegetació dels terrenys afectats.
- 10.** Incorporar criteris i accions de seguiment de l'ecosistema afectat, a través de les entitats de custòdia i conservació de la natura.

(Al document trobareu fins a 27 actuacions).

Més informació i contacte: Xarxa per a la Conservació de la Natura - www.xcn.cat
Sandra Carrera – scarrera@xcn.cat - 93 886 61 35 / 605 56 11 37